

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 445/2019-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť sťažovateľov [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s. r. o., Potočná 2835/1 A, Čadca, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Miroslav Stopka, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 142/2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 142/2014 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDACTED] a [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadostučinenie každému v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Čadca p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Čadca je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 390,50 € (slovom tristodeväťdesiat eur a päťdesiat centov) na účet ich právneho zástupcu Advokátskej kancelárie JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s. r. o., Potočná 2835/1 A, Čadca, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. mája 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej spolu len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 142/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Ústavný súd na neverejnom zasadnutí 19. novembra 2019 predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľov a uznesením č. k. I. ÚS 445/2019-13 z 19. novembra 2019 ju prijal na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplynulo, že 27. novembra 2014 bola okresnému súdu podaná žaloba o určenie existencie práva prechodu, pričom sťažovatelia sú v procesnom postavení žalovaných. Predmetné konanie je vedené pod sp. zn. 9 C 142/2014 a do podania ústavnej sťažnosti vec nebola meritórne rozhodnutá.

3.1 Okrem podstatných úkonov v napadnutom konaní sťažovateľa v ústavnej sťažnosti uviedli, že napriek ich piatim urgenciám okresný súd vo veci nekonal. Vzhľadom na nečinnosť okresného súdu sťažovateľa podali 20. januára 2017 predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní, ktorú vyhodnotila ako dôvodnú a vo veci nariadila dohľad. Napriek tomu okresný súd vo veci nekonal, a preto sťažovateľa 9. januára 2018 opätovne podali predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní.

3.2 Sťažovateľa v ústavnej sťažnosti zdôraznili, že ide o súdne konanie, ktoré nevykazuje znaky vysokej miery náročnosti a aj napriek tomu ho okresný súd vedie neefektívne, „čím dochádza k porušeniu ich práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“.

4. Na základe už uvedeného sťažovateľa v petite ústavnej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie ich v bode 1 označeného základného práva postupom okresného súdu v napadnutom konaní a prikáže okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov. Okrem toho sa domáhali priznania finančného zadostučinenia v celkovej sume 3 000 € a náhrady trov právneho zastúpenia v celkovej sume 390,50 €.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

5. Okresný súd na výzvu ústavného súdu z 5. decembra 2019 odpovedal prípisom sp. zn. 1 SprV 250/19 zo 17. decembra 2019, v ktorom sa vyjadril k prijatej ústavnej sťažnosti. Predsedníčka okresného súdu konštatovala prietahy v konaní postupom zákonnej sudkyne, ku ktorým prispel aj súdny znalec, ktorý podal vo veci znalecký posudok.

5.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení vyslovila súhlas s upustením od ústneho pojednávania vo veci a pripojila predmetný spis a vyjadrenie zákonnej sudkyne.

5.2 Zákonná sudkyňa poukázala na veľký počet jednorazovo pridelených vecí, na ich skladbu, náročnosť a potrebu vybavovania vecí najskôr od najstarších, čo malo podľa jej názoru vplyv na plynulosť vybavovania aj právnej veci sťažovateľov.

5.3 Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení zdôraznila, že v predmetnej veci „boli vykonané po sebe tri pojednávania (dňa 18. 12. 2018, dňa 16. 4. 2019 a dňa 28. 6. 2019) a vec je po predbežnom právnom názore na základe zhodných prednesov sporových strán uznesením, č. k. 9C 142/2014-177 zo dňa 28. 6. 2019 prerušená. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 15. 7. 2019.“.

5.4 Podaním doručeným ústavnému súdu 27. januára 2020 okresný súd oznámil, že v napadnutom konaní „nebol v lehote podľa § 163 ods. 2 CSP podaný ani jednou zo sporových strán návrh na pokračovanie v konaní. Konanie bude... zastavené.“. Dňa 14. februára 2020 okresný súd doručil ústavnému súdu uznesenie č. k. 9 C 142/2014-186 z 13. februára 2020, ktorým bolo napadnuté konanie zastavené. Uznesenie o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť 4. marca 2020.

6. Ústavný súd 23. januára 2020 zaslal vyjadrenie okresného súdu sp. zn. 1 SprV 250/19 zo 17. decembra 2019 sťažovateľom, požiadal ich o zaujatie stanoviska k predmetnému vyjadreniu a o oznámenie, či súhlasia s upustením od ústneho pojednávania.

6.1 Sťažovatelia nevyužili možnosť vyjadriť sa k predmetnému vyjadreniu okresného súdu, ale podaním doručeným ústavnému súdu 28. januára 2020 právny zástupca sťažovateľov oznámil, že v danej veci súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

7. Vzhľadom na súhlas okresného súdu, ako aj sťažovateľov podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, vyjadrením okresného súdu a obsahom na vec sa vzťahujúceho spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

K obsahu súdneho spisu okresného súdu v napadnutom konaní

8. Z obsahu súdneho spisu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie vedené okresným súdom vo veci sťažovateľov ústavný súd zistil nasledujúci prehľad procesných úkonov:

- 27. novembra 2014 bola okresnému súdu doručená žaloba o určenie existencie práva prechodu, konaniu bola pridelená sp. zn. 9 C 142/2014,
- 9. decembra 2014 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľov ako žalovaných k podanému návrhu,
- 16. decembra 2014 okresný súd vyzval žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku, ktorí ho zaplatili 15. januára 2015,
- 24. apríla 2015 bol určený termín obhliadky na mieste samom na 26. jún 2015,
- 29. mája 2015 sťažovatelia urgovali okresný súd, aby vo veci konal,
- 1. júna 2015 okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a kartografie,
- 10. júna 2015 žalobcovia zložili preddavok na trovy znaleckého dokazovania,
- 26. júna 2015 okresný súd vykonal obhliadku na mieste samom,
- 3. februára 2016 sťažovatelia urgovali okresný súd, aby im zaslal zápisnicu z obhliadky na mieste samom,
- 17. marca 2016 sťažovatelia doručili okresnému súdu otázky adresované súdnemu znalcovi,
- 22. marca 2016 sťažovatelia opakovane urgovali okresný súd, aby vo veci konal,
- 15. apríla 2016 okresný súd uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29. apríla 2016, uložil súdnemu znalcovi znalecké úlohy,
- 19. apríla 2016 okresný súd zaslal právnenému zástupcovi sťažovateľov kópiu zápisnice z obhliadky na mieste samom,
- 19. mája 2016 bol spis zaslaný znalcovi na vypracovanie znaleckého posudku,
- 4. októbra 2016 okresný súd urgoval znalca,
- 6. októbra 2016 sťažovatelia urgovali vykonanie znaleckého dokazovania,
- 4. novembra 2016 sťažovatelia opakovane urgovali okresný súd, aby neodkladne konal voči znalcovi,
- 16. novembra 2016 znalec doručil okresnému súdu svoje vyjadrenie a požiadal o predĺženie termínu vyhotovenia znaleckého posudku do 31. januára 2017, okresný súd predĺženie lehoty povolil,
- 20. januára 2017 sťažovatelia doručili k rukám predsedníčky okresného súdu sťažnosť na nečinnosť súdu v napadnutom konaní,

- 3. februára 2017 znalec doručil okresnému súdu vypracovaný znalecký posudok,
- 13. februára 2017 okresný súd zaslal stranám sporu znalecký posudok na vyjadrenie v lehote 15 dní,
- 27. februára 2017 okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľov k znaleckému posudku,
- 3. marca 2017 okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie žalobcov k znaleckému posudku,
- 1. marca 2017 – predsedníčka okresného súdu nariadila vo veci dohľad,
- 16. marca 2017 okresný súd zaslal vyjadrenie žalobcov na vyjadrenie sťažovateľom,
- 24. marca 2017 okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie sťažovateľov k vyjadreniu žalobcov k znaleckému posudku,
- 10. októbra 2017 sťažovatelia opakovane urgovali okresný súd, aby vo veci konal,
- 18. decembra 2018 okresný súd vykonal vo veci pojednávanie, ktoré odročil na 16. apríl 2019 na účel prípadnej mimosúdnej dohody žalobcov a žalovaných,
- 10. apríla 2019 žalobcovia oznámili súdu, že k mimosúdnej dohode nedošlo,
- 11. apríla 2019 sťažovatelia predložili súdu návrhy na dokazovanie,
- 16. apríla 2019 okresný súd vykonal vo veci pojednávanie, ktoré odročil na 28. jún 2019 na účel prípadnej mimosúdnej dohody žalobcov a žalovaných,
- 4. júna 2019 okresnému súdu bolo doručené vyjadrenie žalobcov,
- 6. júna 2019 okresný súd zaslal vyjadrenie žalobcov na vyjadrenie sťažovateľom,
- 21. júna 2019 okresnému súdu bolo doručené stanovisko sťažovateľov k vyjadreniu žalobcov zo 4. júna 2019,
- 24. júna 2019 okresný súd zaslal vyjadrenie sťažovateľov právnenému zástupcovi žalobcov.

Na pojednávaní konanom 28. júna 2019 okresný súd vzhľadom na to, že strany sporu prejavili vôľu vyriešiť spor mimosúdne, konanie prerušil, pričom uznesenie č. k. 9 C 142/2014-177 z 28. júna 2019 nadobudlo právoplatnosť 15. júla 2019.

Z oznámenia okresného súdu z 27. januára 2020 vyplýva, že v napadnutom konaní nebol v lehote podaný ani jednou zo sporových strán návrh na pokračovanie v konaní,

a preto okresný súd uznesením č. k. 9 C 142/2014-186 z 13. februára 2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. marca 2020, konanie zastavil.

IV.

Právomoc ústavného súdu a východiská v judikatúre ústavného súdu

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10.1 Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

12. Sťažovatelia sa svojou ústavnou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 142/2014.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

14. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04). Pre naplnenie práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány (napr. všeobecné súdy) vec len prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony (bez ohľadu na ich počet) a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 118/02).

15. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa strana sporu obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

16. Povinnosť súdu konať bez prietáhov vyplývala do 30. júna 2016 z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (podľa § 6 mal súd v konaní postupovať v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania tak, aby ochrana práv bola rýchla a účinná; § 100 ods. 1 súdu prikazoval, že len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá). Podľa právnej úpravy účinnej

od 1. júla 2016 je táto povinnosť súdu *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

V.

Záveru ústavného súdu týkajúce sa otázky porušenia práv sťažovateľa

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

18. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že ide o vec, ktorá z právneho hľadiska nevykazuje črty mimoriadnej zložitosti a tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Z hľadiska skutkovej zložitosti veci ústavný súd prihliadol na tú skutočnosť, že v predmetnom konaní bolo pre rozhodnutie o merite veci nevyhnutné vykonať znalecké dokazovanie, čo mohlo čiastočne prispieť k predĺženiu konania.

19. Pri hodnotení priebehu napadnutého konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, ktorým je správanie sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na ťarchu sťažovateľov pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní

k zbytočným priet'ahom. Okresný súd vo svojom vyjadrení taktiež nepoukázal na to, že by neprimeraná dĺžka napadnutého konania bola vyvolaná správaním s'ťažovateľov.

20. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní, vychádzal pritom zo svojej ustálenej judikatúry, podľa ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, t. j. takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

20.1 Ústavný súd sa podrobne oboznámil s celým priebehom napadnutého konania a zistil, že sa pred okresným súdom začalo 27. novembra 2014 podaním žaloby na s'ťažovateľov, v jeho priebehu okresný súd vykonal obhliadku na mieste samom a tri pojednávania, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu je už právoplatne skončené (uznesenie o zastavení konania nadobudlo právoplatnosť 4. marca 2020).

20.2 Ústavný súd vychádzal z prehľadu procesných úkonov (pozri bod 8 nálezu) a dospel k záveru, že v priebehu napadnutého konania možno identifikovať niekoľko období nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu. Absolútnou nečinnosťou okresného súdu je poznačené najmä počiatočné štádium konania, keď okresný súd 10 mesiacov (od 26. júna 2015 – vykonanie obhliadky na mieste samom až do 15. apríla 2016 – uloženie znaleckých úloh súdnemu znalcovi) nevykonal aj napriek urgenciám s'ťažovateľov žiaden relevantný úkon.

20.3 Ďalšie obdobie nečinnosti, resp. neefektívnej činnosti okresného súdu možno identifikovať v súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním, ktoré trvalo jeden rok a 8 mesiacov. Okresný súd síce 1. júna 2015 nariadil znalecké dokazovanie, ale znalecké úlohy znalcovi uložil až 15. apríla 2016 a spis mu zaslal 19. mája 2016. Následne súdom ustanovený znalec aj napriek urgenciám požiadal o predĺženie termínu vyhotovenia znaleckého posudku, ktorý napokon doručil 3. februára 2017.

20.4 Ďalšie obdobie nečinnosti ústavný súd identifikoval v období od 16. marca 2017 do 12. októbra 2018 (celkovo takmer rok a 7 mesiacov), keď okresný súd nevykonal žiaden úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty s'ťažovateľov, a to aj napriek dohľadu, ktorý nad konaním nariadila predsedníčka okresného súdu.

20.5 Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd nepostupoval v napadnutom konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná. Je zrejmé, že postup okresného súdu v napadnutom konaní nesmeroval efektívne k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľov, a preto nie je zlučiteľný s ich základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov.

21. Vychádzajúc z argumentácie uvedenej v bode 18 až 20, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 142/2014 došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

VI.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

22. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

23. Sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti navrhli, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení označeného práva prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov. Keďže okresný súd už v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti v napadnutom konaní právoplatne rozhodol o zastavení konania, ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľov v tejto časti nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

25. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Podľa § 135 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ten, komu bolo uložené zaplatiť sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, v lehote ustanovenej v odseku 1 priznané finančné zadosťučinenie sťažovateľovi nezaplatí, zvyšuje sa finančné zadosťučinenie priznané ústavným súdom o 5% za každý aj začatý rok omeškania až do jeho zaplatenia.

27. Sťažovatelia sa domáhali priznania finančného zadosťučinenia v sume po 1 500 €. Svoj návrh odôvodnili predovšetkým dlhotrvajúcou právnou neistotou, ktorá u nich vzbudzuje „*bezmocnosť, nedôveru v súdny systém a obavy o spravodlivý súdny proces, čo sťažovatelia pociťujú ako ujmu*“.

28. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy, avšak suma požadovaná sťažovateľmi nie je primeraná okolnostiam prípadu. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu.

29. S prihliadnutím na celkovú dĺžku napadnutého konania okresného súdu, berúc do úvahy všetky okolnosti danej veci (predovšetkým skutočnosť, že konanie bolo právoplatne zastavené, keď strany sporu prejavili vôľu vyriešiť spor mimosúdne, ale prihliadnuc aj na skutkovú zložitost' veci a neefektívny postup okresného súdu), ústavný súd považoval priznanie sumy 500 € každému zo sťažovateľov za primerané (bod 2 výroku nálezu) a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľov nevyhovel (bod 4 výroku nálezu).

VII. Trovy konania

30. Ústavný súd napokon rozhodol aj o náhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

31. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok roku 2017, ktorá bola podľa Štatistického úradu Slovenskej republiky v sume 921 €.

32. Ústavný súd priznal náhradu za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2018 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) právnenému zástupcovi sťažovateľov, a to Advokátskej kancelárii JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s. r. o., Potočná 2835/1 A, Čadca. Odmena advokáta v konaní pred ústavným súdom za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2018 je 1/6 z výpočtového základu, čo v zmysle citovaných ustanovení vyhlášky predstavuje sumu 153,50 € a režijný paušál sumu 9,21 €. Náhrada za dva úkony právnej služby pri zastupovaní dvoch osôb vykonaných v roku 2018 (2 x 153,50 €) spolu s režijným paušálom (2 x 9,21 €) predstavuje spolu s 20 % daňou z pridanej hodnoty sumu 390,50 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

33. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov Advokátskej kancelárie JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s. r. o., Potočná 2835/1 A, Čadca, v lehote uvedenej v bode 3 výroku tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

34. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezou uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu